

Svar på interpellation 2016:25 av Håkan Jörnehed (V) om upphandlingen av förbrukningsvaror med företaget OneMed

Håkan Jörnehed (V) har ställt följande frågor till mig om upphandlingen av förbrukningsvaror med företaget OneMed:

- Hur länge har ni i majoriteten känt till att beloppen skenat gällande avtalet med OneMed och vilka åtgärder vidtogs då?
- Med anledning av det som framkommit, bedömer du OneMed som en seriös aktör för SLL att göra affärer med?

Som svar vill jag anföra följande:

Under 2014 gjorde hälso- och sjukvårdsförvaltningen en ny upphandling av olika typer av förbrukningshjälpmedel. Upphandlingen var en så kallad funktionsupphandling. Det vill säga att landstinget efterfrågar en funktionalitet till exempel behov av kompression för ben eller arm utan att precisera vilka exakta produkter som ska användas. För varje funktion kan det förekomma många olika produkter som kan lösa ett och samma funktionsproblem.

När upphandlingen gjordes kunde landstinget inte förutse exakt vilka behov som skulle finnas av förbrukningsartiklar under de kommande fem åren. För att anbuderna skulle kunna jämföras och en leverantör kunna väljas fick anbudsgivarna därför lämna sina priser utifrån ett visst angivet beställningsmönster. För varje funktion skulle anbudsgivarna sätta ett pris på förstahandsvalet och ett annat pris för andrahandsvalet. Vid utvärderingen av respektive anbud vägdes sedan priserna samman utifrån beställningsscenarioet. Därefter vägdes priset samman med kvaliteten i tjänsterna för att få fram ett jämförbart utvärderingsanbud från respektive anbudsgivare.

Anbudspriset är inte detsamma som den ersättning som vid var tid ska betalas ut enligt avtalet. Det framgick redan indirekt av tjänsteutlåtandet med förslag till beslut till Hälso- och sjukvårdsnämnden gällande tilldelning och avtalstecknande i upphandlingen. Under ”Ekonomiska konsekvenser” står det i tjänsteutlåtandet att det är förvaltningens bedömning att man skulle kunna åstadkomma en kostnadsänkning om cirka 100 miljoner per år, dvs. man skriver inte att det ekonomiska utfallet kommer att bli detsamma som anbudspriset. Alla ledamöter i nämnden fick del av detta tjänsteutlåtande.

Vad gäller ersättningsmodellen i avtalet kan följande uppmärksammas. Leverantören ska hålla sig till de priser som angivits för respektive funktion och första- respektive andrahandsval. Minst 91 procent av brukarnas behov ska vidare enligt avtalet kunna täckas av produkter inom förstahandsvalet och maximalt nio procent av brukarna behöva produkter från andrahandsvalet.

Avtalet är otydligt såvitt gäller om kravet på 91/9 ska uppfyllas per nedbruten funktion eller per mer övergripande hjälpmedelsområde. OneMed har tolkat det som att kravet gäller per hjälpmedelsområde och har därtill ansett sig ha rätt att göra flyttar mellan första- och andrahandsvalet vilket gjort att kostnadsutfallet har blivit högre än enligt förvaltningens ursprungliga bedömning inför avtalstecknande. De faktiska kostnaderna har dock inte skenat på det sätt som frågeställaren indikerar genom sin fråga.

Hälso- och sjukvårdsdirektören informerade mig – som ansvarigt hälso- och sjukvårdslandstingsråd - om att det var problem med avtalet i juni i år.

När OneMeds anbud inkom i upphandlingen kan uppmärkas att upphandlingsprojektet skickade två brev till OneMed med begäran om förklaringar till de offererade priserna och hur de skulle tillämpas i avtalet. OneMed förklarade bland annat att deras anbud inte var att betrakta som onormalt lågt, oseriöst eller i övrigt ett osunt strategiskt anbud.

Utifrån de tydliga och specifika förklaringar som inkom bedömdes att det inte fanns någon rättslig grund att förkasta anbudet.

Efter utvärdering av samtliga anbud föreslog hälso- och sjukvårdsförvaltningen att Hälso- och sjukvårdsnämnden skulle anta den leverantör som utifrån urvalskriterierna har lämnat det bästa anbudet. Den leverantör som har det bästa anbudet måste föreslås i enlighet med lagen om offentlig upphandling (LOU) om det inte finns grund att förkasta det. I oktober 2014 fattade hälso- och sjukvårdsnämnden beslut att välja OneMed som leverantör och delegerade avtalstecknandet till hälso- och sjukvårdsdirektören. Beslutet föregicks av ett tjänsteutlåtande från förvaltningen.

Avtalet började gälla i juni 2015 efter att upphandlingen överprövats i domstol. I princip omedelbart efter avtalstecknande kontaktade hälso- och sjukvårdsförvaltningen OneMed för att starta dialogen om avtalsstillämpning, inklusive varför prisbildningen såg så annorlunda ut än vad förvaltningen förväntat sig. Den dialogen pågick därefter med hjälp av juridisk expertis fram till och med att avslutsavtalet tecknades.

Eftersom landstinget och leverantören trots diskussioner under drygt ett års tid inte kunde enas om hur tolkningen av avtalet skulle gå till enades parterna om att avtalet skall avslutas i förtid om landstinget vill det. Avslutsavtalet innebär i övrigt att det införs ett takpris på 450 miljoner kronor per driftsår för de kommande åren och en fortsatt leverans av de förbrukningshjälpmedel som förskrivs till brukare utan att kvalitén på de upphandlade tjänsterna får försämrats. Genom avslutsavtalet tydliggörs det även hur leverantören får flytta produkter. Genom avslutsavtalet har således inte landstinget ådragits någon ytterligare kostnad jämfört med det ursprungliga avtalet utan tvärtom har det införts ett kostnadstak som innebär att landstinget fått bättre kontroll över kostnaderna.

I avslutsavtalet står det att Stockholms läns landsting vid en eventuell referensförfrågan ska framhålla de positiva erfarenheter som funnits i samarbetet. Stockholms läns landsting är inte missnöjt med kvaliteten på de

varor som har levererats och det finns därför ingen anledning för Stockholms läns landsting att påstå något annat om någon skulle fråga om hur leveranserna har fungerat. Vad gäller tolkningstvisten så kan dock Stockholms läns landsting om frågan blir aktuell vid en referenstagning förstås beskriva vad som har hänt och effekterna av det.

Den 27 september 2016 fattade Hälso- och sjukvårdsnämnden beslut om att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att förbereda ett återförande av hjälpmedelsverksamheten i egen regi.

En utredning har gjorts av upphandlingen av förbrukningshjälpmedel. Det är landstingsstyrelsens förvaltning som gjort utredningen. I rapporten konstateras att det finns flera brister i upphandlingen. Det konstateras att varningar om avtalets brister ignorerades, arbetet med upphandlingar har varit för personberoende, en strukturerad analys av marknaden har inte gjorts i någon större utsträckning samt förvaltningen har inte haft tillräckliga metoder för att värdera risker. Hälso- och sjukvårdsdirektören arbetar aktivt med att förbättra upphandlingsprocessen.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Anna Starbrink